

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Johann Wolfgang Goethe, *Patnje mladog Werthera*

Polazno pitanje

Na koji način Werther i Albert u romanu *Patnje mladog Werthera* doživljavaju ljubav i svijet oko sebe?

Polazni tekst

30. srpnja

Stigao je Albert, a ja ću otići; da je najbolji i najplemenitiji čovjek i da sam spreman da mu u svakoj prilici dam prednost... no da ga vidim svojim očima u posjedu tolikog savršenstva... U posjedu! Dosta, Wilhelme, zaručnik je tu! Dobar, drag čovjek kome moraš biti naklon. Srećom nisam prisustvovao dočeku. To bi mi razdrlo srce. A i pošten je: Lottu nije ni jednom u mom prisustvu poljubio. Bog mu platio! A moram ga voljeti zbog respekta kojim djevojku susreće. Meni je sklon, ali ja držim da je to Lottino djelo, a nije njegovo vlastito osjećanje. U tom su žene majstori i pravo je tako; žene mogu održati dva štovatelja u dobrim odnosima, a to je njima na korist ma kako se takmaci rijetko slagali. Međutim, Albertu ne mogu uskratiti svoje poštovanje. Njegova smirena vanjšina odskače veoma živo od moga nemirna karaktera, što se ne da prikriti. Ima u njega mnogo čuvstva, a zna što mu Lotta vrijedi. Čini se da je rijetko kad zle volje, a ti znaš da mi ništa nije mrže nego kad je netko, štono riječ, neraspoložen i da je to grijeh koji najviše mrzim. Mene drži pametnim čovjekom koji ima ukusa; a moja privrženost Lotti, kako se toplo radujem svemu što ona čini, povećava njegov trijumf pa je stoga još više ljubi. Da li je ponekad ne muči sitnom ljubomorom, puštam po strani; ja u najmanju ruku, da sam na njegovu mjestu, ne bih od toga đavla bio siguran.

12. kolovoza

(...)

Slegnuo sam ramenima i dao mu pravo. „Ali, dragi moj”, nastavih, „ima tu i nekih iznimaka. Krađa je, istina, porok. Da li čovjek koji – da bi sebe i svoje spasio da ne umru od gladi – izlazi da robi i pljačka, da li taj čovjek zaslužuje kaznu ili samilost? Tko će prvi baciti kamen na supruga koji u pravednom gnjevu žrtvuje svoju nevjernu ženu i ništariju zavodnika? Tko će kamenovati djevojku koja se u divnom času neodoljiva blaženstva izgubi i nestane u ljubavi? Pa i naši zakoni, hladnokrvni pedanti, daju se ganuti i kaznu oprostiti.”

„To je nešto sasvim drugo”, odvrati Albert, „jer čovjek koga su zanesle strasti gubi moć rasuđivanja pa ga smatraju kao da je pijan ili poludio.”

„O, vi pametni i trijezni ljudi!” poviknuh kao da se šaljivo zgražam. „Strast! Pijanstvo! Ludilo! Tu ste se ustobočili, stojte mirno, hladnokrvni ste i ravnodušni, vi kreposni ljudi bez srca i duše; grдите pijance, grusti vam se kad je netko mahnit, prolazite mimo kao onaj svećenik iz Svetoga pisma, a hvalite Bogu kao onaj farizej da vas nije stvorio kao jednoga od njih¹. Opio sam se više no jedanput, moje strasti ne bijahu daleko od ludila, a ne kajem se ni za jedno, ni za drugo, jer sam u

¹ Svećenik iz Svetoga pisma prošao je pored ranjenika, žrtve razbojničkoga napada, i nije mu pritekao u pomoć. Farizej pak sretnuvši grešnika glasno zahvaljuje Bogu što nije grešnik kao taj čovjek.

Hrvatski jezik

Školski esej

svojim ljudskim granicama naučio shvaćati da su ljude izvanredne, koji su poduzimali nešto što je naoko nemoguće, nešto veliko, oduvijek proglašavali pijancima i luđacima.

Ali i u svagdašnjem životu uprav je nesnosno kad nakon čina koji je kako-tako slobodan, plemenit ili neočekivan, čuješ iza leđa povike: Taj je pijan, taj je lud! Sramite se vi trezvenjaci! Sramite se vi mudraci!”

„To su opet one tvoje mušice”, reče Albert, „sve nekako prenapinješ, a bar tu imaš krivo kad samoubojstvo (o čemu je sada riječ) uspoređuješ s velikim djelima, dok samoubojstvo ne možemo držati ničim drugim no slabošću. Lakše je, dabome, umrijeti nego podnijeti postojano mukotrpan život.”

Došlo mi je da prekinem razgovor, jer me nijedan argument ne može tako razbjesniti nego kad mi netko dođe s kakvom banalnom uzrečicom dok ja govorim iz puna srca.

Smjernice

- U uvodu:
 - kratko predstavite autora i djelo
 - u jednoj ili više rečenica oblikujte tvrdnju kojom ćete odgovoriti na polazno pitanje i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja.
- U središnjemu dijelu eseja razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija:
 - proizlazi iz razumijevanja djela u cjelini
 - proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznog teksta i njegove uloge u djelu u cjelini
 - bude povezana s književnopovijesnim kontekstom u kojemu je djelo nastalo.

Svoj tekst rasporedite u odlomke koji su jasno, logično i smisleno povezani.

- U zaključku sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja.